

27 Ιανουαρίου 2023

## **Αντρέα Μαρκολόγκο: Μια Ιταλίδα κάνει τα Αρχαία μπεστ σέλερ**

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Λογοτεχνία \(ποίηση & πεζογραφία\)](#)



Αντρέα Μαρκολόγκο φωτογραφημένη από τον Νίκο Αλιάγα

**«Είμαι ερωτευμένη με τον αρχαίο κόσμο», δηλώνει από την αρχή η μπεστ σέλερ συγγραφέας Αντρέα Μαρκολόγκο.**



Αντρέα Μαρκολόγγο φωτογραφημένη από τον Νίκο Αλιάγα

Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στο βιβλιοπωλείο Πατάκη, Ακαδημίας εξήντα πέντε.

Η Ιταλίδα Αντρέα Μαρκολόγγο βρέθηκε στην Αθήνα για να παρουσιάσει το τελευταίο της βιβλίο με τίτλο Το δίδαγμα της Αινειάδας ή πώς ο Βιργίλιος μπορεί να σε βοηθήσει σε δύσκολους καιρούς, (εκδόσεις Πατάκη, 2022).

Στην παρουσίαση συμμετείχε και ο ομότιμος καθηγητής κλασικής φιλογογίας Θόδωρος Παπαγγελής. Το βιβλίο έχει ήδη κυκλοφορήσει και στην Αμερική (από τον εκδοτικό οίκο Eurora Editions σε μετάφραση Γουίλ Σουτ), πέρα από την Ευρώπη.

Το πρώτο της βιβλίο Η υπέροχη γλώσσα κυκλοφόρησε στην Ιταλία το 2016 (στα είκοσι οκτώ της χρόνια). Έχει σημειώσει πωλήσεις που ξεπερνούν τα 150.000 αντίτυπα μέχρι σήμερα. Έχει μεταφραστεί στα Γαλλικά από τον Gallimard και στα Αγγλικά από τον Penguin Random House. Στις ΗΠΑ από τον ίδιο οίκο. Στα Ελληνικά εκδόθηκε από τον Πατάκη το 2017. Αυτή τη στιγμή βρίσκεται στην έκτη εκτύπωσή του.



*Αντρέα Μαρκολόγγο @nikosaliagas*

**Νέοι ορίζοντες**

Γράφει με τρόπο εντελώς πρωτότυπο και ιδιοφυή. Ένας κόσμος αρχαίος που μοιάζει απολύτως σύγχρονος και ζωντανός. Η Αντρέα Μαρκολόγκο ερμηνεύει πρόσωπα μυθικά, έννοιες φιλολογικές και καταστάσεις της πλοκής. Δημιουργώντας εικόνες πλούσιες και πάλλουσες στο μυαλό του αναγνώστη και πολυεπίπεδες εννοιολογικές συνδέσεις. Νέοι ορίζοντες ανοίγονται διαβάζοντας αρχαία πράγματα.

Όλα αυτά χωρίς ίχνος διδακτισμού. «Δεν μπορώ να κάνω μάθημα. Δεν είμαι ακαδημαϊκός», διευκρινίζει η Αντρέα Μαρκολόγκο. «Είμαι απλός συγγραφέας, που γράφει βιβλία για την Αρχαία Ελλάδα και τη μυθολογία».

«Στα δεκατέσσερα ανακάλυψα την αρχαία Ελλάδα. Στην Ιταλία διδασκόμεθα αρχαία ελληνικά και ιταλικά στο σχολείο. Αποφάσισα να σπουδάσω κλασική φιλολογία και στο πανεπιστήμιο. Αλλά δεν είναι αυτός ο λόγος που γράφω για την αρχαία φιλολογία. Είναι ο κόσμος που με εμπνέει περισσότερο από όλους».

Η Αντρέα Μαρκολόγκο σπούδασε κλασική φιλολογία στο Πανεπιστήμιο του Μιλάνου και ύστερα δημιουργική γραφή. Εργάστηκε στην επικοινωνία ενώ έγραφε λόγους για το δημοκρατικό κόμμα.

Παράλληλα δίδασκε κλασική φιλολογία.

**«Ήμουν 28 ετών και δεν περίμενα τίποτα. Δεν πίστευα ότι θα πουλούσα ένα αντίτυπο. Όλοι μου έλεγαν ότι τα αρχαία Ελληνικά δεν είναι της μόδας πια.»**

Αλλά επειδή κανείς δεν πίστευε σε εμένα, αισθανόμουν εντελώς ελεύθερη. Δεν ένιωθα καμία πίεση».

Όταν κατάλαβε ότι το βιβλίο της πουλάει σε ιλιγγιώδεις ρυθμούς, η Αντρέα Μαρκολόγκο έπεσε από τα σύννεφα. Μετά από τρία μπεστ σέλερ, έχει πλέον εγκατασταθεί στο Παρίσι. Εκεί αγόρασε το σπίτι όπου κατοικεί με τον ισπανό συμβίο της.

**«Η αρχαία φιλολογία είναι πολύ πρακτική»**

Μια όμορφη, νέα γυναίκα (την οποία δεν χορταίνει να φωτογραφίζει ο Νίκος Αλιάγας) θα περίμενε κανείς να μην στραφεί σε αντικείμενο που συνήθως προτιμάται από λίγους αφοσιωμένους ακαδημαϊκούς.

«Γράφω για να μοιράστω αυτό το πάθος μου με άλλους. Όχι για να τους πείσω ότι

η αρχαία φιλολογία είναι πιο ενδιαφέρουσα από τη σύγχρονη. Δεν είμαι απολογητής του αρχαίου κόσμου. Απλώς θέλω να μοιραστώ τον ενθουσιασμό μου».

Το διαπίστωσε ξανά όμως όταν επισκέφτηκε το γαλλοελληνικό και το ιταλοελληνικό λύκειο στην Αθήνα. «Προσπάθησα να δω τα Ελληνικά μέσα από το δικό τους φίλτρο. Αισθάνθηκα ότι θεωρούν τα Αρχαία Ελληνικά κάτι πολύ μακρινό».

Οι ανθρωπιστικές επιστήμες σε όλο τον κόσμο βρίσκονται σε ύφεση. Οι φοιτητές στρέφονται σε αντικείμενα πιο πρακτικά.

«Ναι, για αυτό σας λέω ότι άρχισα να γράφω για να αποφύγω αυτό το συναίσθημα της μοναξιάς», υπογραμμίζει.

### **«Στο σύγχρονο κόσμο νιώθω χαμένη»**

«Εγώ όμως νομίζω ότι η αρχαία φιλολογία είναι πολύ, πολύ χρήσιμη. Μερικές φορές στον σύγχρονο κόσμο νιώθω χαμένη. Αρχισα να διαβάζω τα αρχαία ελληνικά σαν να επρόκειτο για εγχειρίδιο, παρατηρεί η Αντρέα Μαρκολόγγο.

«Μου επέτρεψε να ανακαλύψω τον εαυτό μου και ύστερα να διαλέξω τι είδους ζωή ήθελα να δημιουργήσω για τον εαυτό μου. Σε τί είδους άνθρωπο ήθελα να εξελιχθώ.

Όταν θέλουμε να μάθουμε πώς λειτουργεί το iphone διαβάζουμε τις οδηγίες χρήσης -το user manual. Για μένα τα αρχαία ελληνικά μοιάζουν με φυλλάδιο οδηγιών για την ανθρώπινη φύση. Κάτι πολύ πρακτικό και χρήσιμο», επισημαίνει η ίδια.

### **Είμαστε ανθρώπινα όντα, χανόμαστε, ανακαλύπτουμε...**

Δέχεται ακόμη και την ορολογία self help books, βιβλία αυτοβοήθειας. Αυτά που συνήθως οι διανοούμενοι θεωρούν απλοϊκή, μπανάλ, λαϊκή φιλοσοφία. Εδώ όμως σε ένα επίπεδο υψηλής ευφυίας και λογοτεχνικής καλλιτέπειας, προσεγγίζει οντολογικές αλήθειες.

Έτσι εν μέρει εξηγείται ότι η Αρχαία Ελλάδα που αναδεικνύει η Αντρέα Μαρκολόγγο πουλάει τόσο πολύ.

«Όταν ανακάλυψα ότι δεν ήμουν η μόνη με την ίδια περιέργεια, ξαφνιάστηκα. Όσοι ισχυρίζονται ότι τα αρχαία Ελληνικά δεν χρησιμεύουν πια, είναι επειδή δεν τα γνωρίζουν. Αν καταλάβεις πόσο απλά όμορφα είναι, τότε μπορείς να ξεκινήσεις

ένα άλλο επίπεδο συζήτησης. Και ξέρετε δεν μου αρέσει η λέξη χρήσιμος σε ό,τι αφορά τα πνευματικά ζητήματα. Γιατί οι αναγνώστες δεν είναι χρήστες, δεν είναι πελάτες. Δεν βρισκόμαστε εδώ για να χρησιμοποιήσουμε πολιτιστικά ζητήματα. Είμαστε ανθρώπινα όντα, αναρωτιόμαστε, χάνουμε το δρόμο μας, ανακαλύπτουμε...».







## **Το έπος της ανοικοδόμησης**

Προς επίρρωσιν των όσων υποστηρίζει, το νέο της βιβλίο αποτελεί «ένα πραγματικό πείραμα».

Όταν ο άνθρωπος βρίσκεται σε κρίση, ίσως να μην βοηθηθεί καταλλήλως από τα ομηρικά έπη, τον Οδυσσέα.

«Πρόκειται για μια συναρπαστική ιστορία (η Οδύσσεια) για έναν ιδιοφυή ήρωα, πολύ γενναίο, πολύ ηγετικό, με όρεξη για περιπέτεια και ανακάλυψη.

Αλλά για να σε προσελκύσει, πρέπει να βρίσκεσαι σε μία πολύ ευδόκιμη περίοδο της ζωής σου.

Αν τα πράγματα δεν πάνε τόσο καλά ή αν έχεις χάσει βεβαιότητες ή αν ακόμη παλεύεις και βρίσκεσαι σε τρικυμία, τότε ο μύθος που σου ταιριάζει είναι του Αινείας.

Πρόκειται για το καλύτερο user manual για επιβίωση από κρίση σε προσωπικό ή συλλογικό επίπεδο.

Διότι ο Αινείας είναι ακριβώς όπως εμείς, τουλάχιστον όπως εγώ. Δεν είναι τόσο ιδιοφυής, τόσο γενναίος. Πρόκειται για έναν απλό άνδρα που δεν αναζητούσε να γίνει ήρωας. Αισθανόταν αυτάρκης με τη γυναίκα του και τον γιο τους. Αλλά μια μέρα ξύπνησε και βρήκε ότι ο κόσμος έτσι όπως τον γνώριζε είχε κατακερματιστεί».

Όταν είσαι πάλι καλά μπορείς να επιστρέψεις στον Οδυσσέα.

## **Ο Αινείας, ένας γοητευτικός αντιήρωας;**

Το βιβλίο Το δίδαγμα της Αινειάδας ή Πώς ο Βιργίλιος μπορεί να σε βοηθήσει σε δύσκολους καιρούς, αποτελεί μια χειρουργικής ακρίβειας ανάλυση της Αινειάδας του Βιργιλίου.

Ο Βιργίλιος με τη σειρά του άντλησε το υλικό του από τον μυθικό Αινεία της Τροίας, που εν συντομία να αναφέρεται στην Ιλιάδα του Ομήρου.

Αν θέλει κανείς να διαβάσει Βιργίλιο είναι εξαιρετική επιλογή, αλλά δεν αποτελεί προϋπόθεση για να κατανοήσει το βιβλίο της Αντρέα Μαρκολόγγο.

Η Τροία είχε καταστραφεί. Και ο Αινείας αναγκάζεται να αναλάβει ευθύνες του. Αναδεικνύεται έτσι ως ήρωας της διπλανής πόρτας;

«Ο Αινείας σκέφτεται, καταγράφει, πασχίζει να καταλάβει. Ανασυνθέτει το ασαφές μάγμα του Χάους με τη σθεναρότητα της λογικής (...) Όπως κι εμείς, δεν ξέρει από πού ν' αρχίσει, και όμως κάνει την αρχή μες στις αμφιβολίες του», γράφει η Αντρέα Μαρκολόγγο.

Ο Αινείας «είναι ο νικημένος άνθρωπος, αυτός που δεν έχει πια τίποτα πέρα από τα πιο πολύτιμα όπλα, τη δύναμη ν' αντιστέκεται και τη δύναμη να ελπίζει. Είναι ο σύγχρονος άνθρωπος».

Αυτό το τραγικό πρόσωπο, αναδεικνύεται με τόση πλαστικότητα που νιώθει κανείς κάθε του ανάσα. Στην απόδρασή του, στο πέρασμά του από τον Κάτω Κόσμο, στον έρωτά του με τη Διδώ. Μια συναρπαστική περιγραφή ενός προσώπου, με χειρουργική ακρίβεια, που συμβάλλει στην περαιτέρω κατανόηση της ανθρώπινης ύπαρξης.

Αλλά ο Αινείας δεν μοιάζει με τον Άμλετ. Ο Αινείας τηρεί απαρασάλευτα το καθήκον του: Να ιδρύσει τη Ρώμη.

### ***Η ευσέβεια του Αινεία***

Αν ο Οδυσσεύς υπήρξε πολυμήχανος, ο Αινείας ξεχωρίζει για την ευσέβειά του (το λατινικό *pietas*). Την πίστη του.

«Πρόκειται για έναν άνθρωπο της πίστης. Πιστεύει. Στο Θεό; Στον εαυτό του; Στην αγάπη;

Συνειδητοποίησα πως όταν ένας άνθρωπος αντιμετωπίζει δυσκολίες, αυτό που χρειάζεται περισσότερο είναι να πιστέψει σε κάτι μεγαλύτερο από τον εαυτό του ή της. Αυτό είναι το μυστικό της δύναμής του.

Έχουμε δει πολλές φορές ανθρώπους να καταφέρνουν απίθανα πράγματα απλώς επειδή πίστευαν ότι είναι πιθανά.

Η δύναμη του Αινεία έγκειται στο ότι είναι ευσεβής, πιστεύει. Πολλές φορές το να πιστεύουμε σε κάτι είναι πιο χρήσιμο από το να είμαστε ευφυείς», διευκρινίζει η Αντρέα Μαρκολόγκο.

Να μπορεί στην καταιγίδα να είναι η βελανιδιά (όπως γράφει ο Βιργίλιος):

Όπως όταν οι άνεμοι απ' τον Βορρά

πασχίζουν με ριπές από τη μια κι από την άλλη να ξερι-  
ζώσουν

μια βελανιδιά απ' τον αρχαίο κορμό της -κι αυτή τρίζει  
συθέμελα κι από ψηλά

τα φύλλα στρώνουν το έδαφος γύρω απ' τον κορμό που  
σειέται,

μα η βελανιδιά είναι σκαρφαλωμένη στον βράχο, κι όσο  
η κορφή

υψώνεται στα ουράνια, άλλο τόσο με τη ρίζα βυθίζεται

στα Τάρταρα-, έτσι κι ο ήρωας βάλλεται απ' όλες τις  
πλευρές

με λόγια επίμονα, και μες στη μεγάλη του καρδιά νιώ

-θει την αγωνία,

μα ο νους μένει ασάλευτος, δάκρυα ανώφελα κυλούν.

Και η Αντρέα Μαρκολόγκο συμπληρώνει:

«Αυτό είναι το ταλέντο που του παρέχει η pietas: να μπορεί στην καταιγίδα να είναι βελανιδιά».

**Έχουμε επικούς ήρωες, επειδή υπάρχουν μοιραίες γυναίκες**

Όλοι οι άνδρες προδίδουν τις γυναίκες στους αρχαίους μύθους. Και ο Αινείας θα εγκαταλείψει τον έρωτά του για τη βασίλισσα Διδώ.

«Δεν γνωρίζω την απάντηση αλλά βλέπω ότι υπάρχει ένα μοτίβο», παραδέχεται η Αντρέα Μαρκολόγκο.

«Οπότε, αν τα πράγματα έχουν δάκρυα, όπως σημείωσε ο Βιργίλιος, και οι γυναίκες έχουν πολλά δάκρυα στον αρχαίο κόσμο.

Από την άλλη σκέφτομαι την Πηνελόπη, τη Μήδεια, τη Διδώ. Αποτελούν ταυτόχρονα τον πυρήνα των μύθων. Αν αφαιρέσεις την Πηνελόπη από την Οδύσσεια, τότε ο Οδυσσέας μοιάζει με έναν τρελό που ανερμάτιστα εφορμά σε μία μεγάλη περιπέτεια.

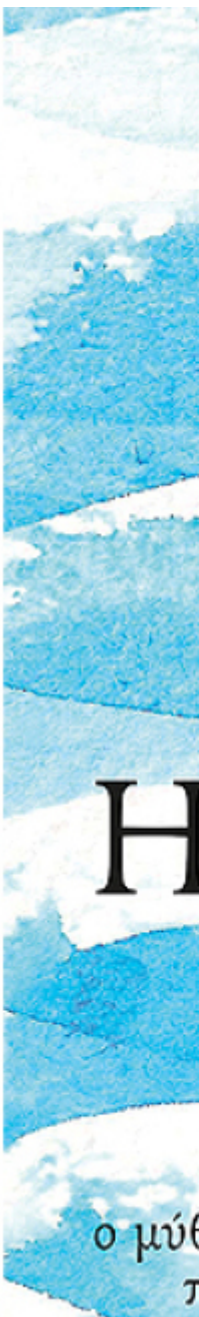
Αν σβήσεις τη Μήδεια από την Αργοναυτική εκστρατεία, ο Ιάσων είναι ένας συνηθισμένος τύπος.

Λόγω της ύπαρξης των συγκεκριμένων γυναικών, οι ήρωες αυτοί αποκτούν επικό χαρακτήρα. Χωρίς αυτές, θα ήταν απλώς άνδρες».

Ο Αινείας πραγματικά ερωτεύεται τη Διδώ.

«Ωστόσο, αυτό το γνήσιο συναίσθημα, η αληθινή ιστορία αγάπης, υπενθυμίζει στον Αινεία την αναγκαιότητα της ζωής. Να συνεχίζει το ταξίδι του και να ιδρύσει τη Ρώμη.

Του χαρίζει την αίσθηση του προορισμού. Μετά την ιστορία αγάπης του είναι ξεκάθαρο πια ότι πρέπει να φύγει, δεν μπορεί να καθυστερήσει άλλο».



*Το δεύτερο βιβλίο της*

### ***Το μέτρο του Ηρωισμού: Η Αγάπη***

Το δεύτερο βιβλίο της προέκυψε πιο δύσκολα από το πρώτο. Δεν απολάμβανε την ίδια ελευθερία. Όμως τα αρχαία ελληνικά είχαν γίνει της μόδας.

«Μου ζητούσαν να γράψω και άλλο. Προσπάθησα να καταλάβω την έννοια του Ηρωισμού», θυμάται η Αντρέα Μαρκολόγκο.

Έχω την αίσθηση ότι εμείς οι κοινοί σύγχρονοι άνθρωποι απλά περιμένουμε κάποιον να μας σώσει. Βρισκόμαστε ανάμεσα στους μεγάλους ήρωες του παρελθόντος και τους φανταστικούς σούπερ ήρωες του μέλλοντος.

Έτσι προσπάθησα να βρω ένα κοινό νήμα. Ανακάλυψα στους Αργοναύτες μία τόσο ποιητική ιστορία, που θέλησα να διανύσω το ίδιο ταξίδι 3000 χρόνια αργότερα».

Κατά συνέπεια δύο χρόνια μετά την Υπέροχη γλώσσα ολοκλήρωσε το δεύτερο βιβλίο της, Το μέτρο του ηρωισμού, ο μύθος των Αργοναυτών και το θάρρος που παρακινεί τους ανθρώπους ν' αγαπούν (εκδ. Πατάκη, 2019).

Δεν αναφέρεται όμως στην ερωτική αγάπη. Πρόκειται για κάτι ευρύτερο και πανανθρώπινο.

«Θεωρώ ότι για να αγαπήσουμε πρέπει να είμαστε ήρωες. Να είμαστε έτοιμοι να χάσουμε τα πάντα. Να μην υπάρχει πλάνο διάσωσης».

### **«Η μεγαλύτερή μου ατέλεια, ότι δεν είμαι Ελληνίδα»**

Στο τέλος της συγκεκριμένης συζήτησης, την ώρα του αποχαιρετισμού, η Αντρέα Μαρκολόγγο θέλησε να προσθέσει κάτι επιπλέον:

«Για μένα είναι πολύ έντονο να παρουσιάζω το βιβλίο μου στην Ελλάδα. Δεν είμαι τέλεια αλλά η μεγαλύτερή μου ατέλεια είναι ότι δεν είμαι Ελληνίδα.

Τα αρχαία Ελληνικά μου χάρισαν πολλά δώρα. Τις προάλλες παρουσίαζα το βιβλίο μου σε κάποιο βιβλιοπωλείο στη Γαλλία. Συνειδητοποίησα ότι πλέον όλοι οι άνθρωποι που γνωρίζω σχετίζονται με την αρχαία ελληνική φιλολογία: Ο άνθρωπος με τον οποίο ζω, το διαμέρισμα που αγόρασα, εσείς...».

Τελικά αυτός ο γνήσιος ενθουσιασμός της ζωντανεύει αυτά τα διαχρονικά, ουμανιστικά μηνύματα που τόσο χρειάζεται ο σύγχρονος άνθρωπος. Αλλά η στείρα εκπαίδευση και ο συχνά άτεγκτος ακαδημαϊσμός έχουν σκεπάσει με τη σκόνη της λήθης.

Το επόμενο βιβλίο της θα εκδοθεί ταυτόχρονα στην Ιταλία και στη Γαλλία (πάλι από τον Gallimard).

Μάλιστα αφορά τα Μάρμαρα του Παρθενώνα.

«Πάντα κάτι παίρνουμε από την Ελλάδα», καταλήγει η Αντρέα Μαρκολόγγο.



Η ίδια, βέβαια, της το έχει ανταποδώσει υπέροχα.

Πληροφορίες

Andrea Marcolongo

Το δίδαγμα της Αινειάδας

ή Πώς ο Βιργίλιος μπορεί να σε βοηθήσει σε δύσκολους καιρούς

Μετάφραση: Άννα Παπασταύρου

Σελ. 270

Εκδόσεις Πατάκη, Δεκέμβριος 2022

**Πηγή:** [mononews.gr](http://mononews.gr)